

Vækstsæsonen 2009

Af agrochef Henrik Pedersen

Igen i år oplever vi en sæson med særdeles gode udbytter i kartoffelavl. Tidlig fremspiring, ikke for megen regn i foråret og tilpas med regn og solskin i sommermånederne, uden at det har været for varmt. I modsætning til sidste år er det dog ikke alle arealer, der kommer til at give topudbytte. Nogle steder har der været for meget rodfiltsvamp, og en del steder har man døjet med ukrudt i form af melder og vejpileurt, som er vanskelige at bekæmpe i et tørt forår, og med begrænsningerne med hensyn til midler. Kalimangel tager sin del af udbyttet, og for megen nedbør i kraftige byger har givet tab hos andre. Sidste år var der stor virusmitte i læggekartoffelavl, og dette har givet anledning til udbyttetab en del steder. Det er her glædeligt, at AKV's kontrolsystem med læggekartofler har medvirket til, at det ikke har været noget problem i AKV's avlerkreds.

Til sidst skal nævnes skimmel, som hos nogle har givet for tidlig nedvisning.

Vi har i Nordjylland i 2009 haft ekstremt gunstigt vejr for skimmelangreb, og i perioden fra 1. juli til 1. september har der kun været 15 dage uden risiko for skimmelspredning. Til trods for dette er resultatet fornuftigt, og angrebene har kun i begrænset omfang givet anledning til større udbyttetab. Kartofflerne gror væsentligt tidligere af i år, da vi tilsyneladende ikke har haft den sene frigivelse af kvælstof, som vi havde sidste år, hvilket dog ikke påvirker det samlede udbytte, da dette var tidligt tilstede. Den tidlige afgroning giver også mulighed for tidlig høst til opbevaring, og dermed en bedre kartoffelkvalitet.

Det samlede resultat er foreløbig pæne udbytter, som, hvis efteråret giver mulighed for høst af alle kartofler, også betyder, at årets produktionsmål opfyldes - og nok også lidt mere. Disse forventninger er de samme i resten af Danmark og det øvrige Europa.

Generalforsamling

Af adm. direktør Niels Eriksen

På generalforsamlingen den 17. juni i Hjallerup Kulturcenter kunne formanden, Jørgen Skeel berette, at 2008/09 havde været et rekordår for kartoffelavl og et godt år for virksomheden. De 50 stemmeberettigede deltagere blev orienteret om en avl, der blev på næsten 127% af årets produktionsmål med en stivelsesprocent på 19,0% og 5,5% i smudsindhold. Årets investeringer på knap 12 mio. kr. var foretaget indenfor saft håndtering, proteinproduktion og i et nyt automatisk pakkeanlæg til fødevarestivelser. På udviklingssiden blev der orienteret om indkøbet i USA af en kartoffeloptager, der optager med meget stor kapacitet. Den kan blive model for yderligere tiltag indenfor det fokusområde, at det skal være lettere at være avler. Ellers var beretningen særligt målrettet forventningerne til fremtiden og ændringerne for kartoffelavlerne efter EU's Health Check.

Årets resultat på 18,5 mio. kr. gav en efterbetaling på 66 øre/kg efterbetalingsberettiget stivelse. Dette betegnede Jørgen Skeel på bestyrelsens vegne som tilfredsstillende, og endnu engang kunne det konstateres, at AKV lå i top blandt de

danske fabrikker. Fremtiden vil være præget af meget vanskelige markedsudsigter, men bestyrelsen ser positivt på mulighederne, ikke mindst pga. af de tætte bånd til avlerne og den stærke salgspartner AKV har i Cargill.

Til bestyrelsen var der genvalg af Jørgen Skeel og Niels Pedersen Qvist, og på det efterfølgende konstituerende bestyrelsesmøde blev Jørgen Skeel genvalgt som formand, Per Christensen som næstformand og Per Bach Laursen som tredje medlem af forretningsudvalget.

Safthåndtering

Af agrokonsulent Michael Loft

AKV's miljøafdeling har ansvaret for udbringning af kartoffelsaft og andre biprodukter til landbrugsjord. Der arbejdes i en normal kampagne med gødsning af ca. 4.500 ha, hvilket svarer til lidt mere end det areal, AKV modtager kartofler fra. Der er gennem de sidste 2 år blevet investeret i en mere sikker og effektiv opbevaring, udlevering og udbringning.

Der er blevet udskiftet tre saftbeholdere, der bruges som udleverings- og mellemlagre, inden kartoffelsaften og vaskerivandet sendes videre.

Udskiftningen er også blevet benyttet til at flytte den beholder, hvorfra der udleveres til lastbiler og gyllevogne. Dette har medført en mere effektiv udlevering, og hvor lastbiler og gyllevogne ikke generer den øvrige trafik, specielt i kampagneperioden. Det kan tilføjes, at kampagnen 2008 gav en samlet mængde på 260.000 m³ vaskerivand og kartoffelsaft.

I øjeblikket renoveres AKV's 70 km rørledning til udbringning af vaskerivand og kartoffelsaft. Store dele af rørledningen er 20 år gammel, og der er allerede i den forløbne periode udskiftet underføringer under vandløb, og hydranterne er blevet renoveret.

Til foråret 2009 kunne AKV tage en ny saftudlægger i brug. Den erstattede en saftudlægger, der var 10 år gammel og havde kørt 10.000 timer. Den nye udlægger er udstyret med en 30 meter bom og sektionvis afblænding. Der er med den nye maskine opnået en større kapacitet end tidligere, og der har kun været få stop.

Nyt til kampagnen

Af adm. direktør Niels Eriksen

Kampagnen er, når dette skrives, kun en uge gammel, men der tegner sig allerede nu et billede af forventningerne. Stivelsesprocenten bliver høj. Der er nået 19,5% i gennemsnit efter den første produktionsuge, og dermed tegner stivelsesprocenten til at blive pænt højere end sidste års gennemsnit på 19,0%. Investeringerne forud for kampagnen 2009 har været noget mindre end i de senere år. Der er investeret i en ny vaskerivandsbeholder, i en ombygning af det ene stivelsestørreri samt i forskelligt andet udstyr, der samlet sikrer den fremtidige kapacitet og stivelseskvalitet. Etableringen af en ny vaskerivandsbeholder markerer afslutningen på safthåndteringsinvesteringerne, som beskrives særskilt ovenfor. Ombygningen af stivelsestørreriet "Stork" er gennemført for at forbedre såvel kvaliteten på melet som kapaciteten på anlægget. Allerede efter første kampagneuge kan det konstateres, at begge dele er opnået, og at ombygningen bliver en succes. Derudover er der fjernet en del andre flaskehalse i produktionen, så målet med en produktionskapacitet på 20 ton stivelse i timen er

allerede nået og dokumenteret. Etableringen af en "storstenfanger" i modtagelsen blev gennemført med en vis usikkerhed om effektiviteten. Den har vist sin berettigelse, men mange toppe har også voldt problemer i driften.

Den store C-stivelsesproduktion sidste år og den vigende afsætning i papirindustrien har i år medført en større aktivitet på food-siden. Bulkiler med modificeret stivelse til papirindustrien er i en vis udstrækning erstattet af udlevering af stivelse i papirsække til fødevarerindustrien over hele verden. Sidste års investering i et automatisk pakkeanlæg for småsække har været til stor nytte. Lagrene er under fyldning, og hvis efterårets udlevering følger vore planer, vil kampagnen kunne afsluttes omkring 1. december.

På organisationssiden har produktionschef Lasse Dahl Pedersen efter 13 år på AKV fundet nye udfordringer, og 1. oktober 2009 tiltræder som ny produktionschef Martin Kirk, der har lang erfaring fra fødevarerproduktion i såvel ind- som udland.

Danmark og EU-reformen

Af adm. direktør Niels Eriksen

I sidste nummer af AKV NYT orienterede vi om de forventede effekter af EU-reformen på stivelseskartoffelområdet.

Fra 2012 ophører den nuværende ordning, mindsteprisen på stivelseskartoflerne forsvinder, og den koblede støtte til avlerne og støtten til fabrikkerne samt kvoterne vil være væk. De penge, der i dag udbetales til avlerne og fabrikkerne, forventes i Danmark fortsat udbetalt i form af en forhøjelse af betalingsrettighederne hos de avlere, der er aktive i referenceåret 2011.

Der er stadig ikke kommet regler på området, men Fødevareministeriet afventer resultatet af det, der i ministeriets sprogbrug kaldes "toldning". Toldning er en ordning, der skal sikre mod spekulation i forbindelse med afkoblingen af landbrugsstøtten. Indtil denne del er afklaret, skal vi ikke forvente, at reglerne bliver offentliggjort.

Hen over sommeren har en anden sag optaget stivelsesfabrikkerne i Europa. Det forventes, at kartoffelstivelsesmarkedet vil blive mærkbart reduceret som følge af hele kvotesystemets ophør. Omfanget er der forskellig opfattelse af, men der kan være tale om op til 25%.

Sammenslutningen af kartoffelstivelsesindustrier i Europa, AAF har derfor drøftet forskellige forslag til en rekonstruktionsfond for sektoren. Forslaget omfatter blandt andet støtte til lukning af fabrikker eller til reduktion i produktionskapacitet, men det har været meget svært at blive enige. Avebe (Holland) og Roquette (Frankrig) har været de største fortalere for en sådan fond, der skulle finansieres delvis af EU og dels gennem bidrag fra stivelsesindustrien. De tyske og danske fabrikker har været de største modstandere.

I løbet af efteråret vil det efter yderligere drøftelser med avlerorganisationen CESPU blive afgjort, om der er grundlag for arbejde videre med en sådan fond.

Tidspresset er stort, da lukning af fabrikker med tilskud kun kan finde sted i perioden frem til 2013.

Lykkes det ikke inden da at etablere en fond, må det forventes, at en meget hård priskonkurrence på markedet vil føre til, at nogen må opgive deres produktioner.

25 års jubilæum

Af agrochef Henrik Pedersen og sekretær Jytte Koldkjær

Torsdag den 3. september 2009 kunne miljømedarbejder Kim Winther Larsen i en alder af 45 år fejre sit 25 års jubilæum på AKV.

Kim Winther Larsen, der oprindeligt er landbrugsuddannet, blev i 1984 ansat på AKV til at passe fabrikens vaskeri, og i de efterfølgende år fungerede han som holdleder i produktionen, indtil han i 1988 fik mulighed for at gøre brug af sin landbrugsfaglige baggrund i en stilling som miljømedarbejder.

Kim Winther Larsen arbejder her med håndtering og udbringning af mange af virksomhedens biprodukter, og han er i dagligdagen i tæt kontakt med en del af omegnens landmænd.

Kim Winther Larsen er grundet sit gemytlige væsen en værdsat kollega kendt for sin ansvarsbevidsthed og engagement. En stor del af fritiden bruges på udendørs aktiviteter som skovarbejde, jagt og marathondøb.

Fokus på økonomi

Af agrochef Henrik Pedersen

Leje af andele

Set hen over årene har den 1-årige leje af andele svinget meget i pris. Der har været priser fra 3 kr. og op til 18 kr. pr. hkg leveringsret, og prisfastsættelsen er påvirket af en række faktorer:

Nytteværdi af andele

Andele til AKV er behæftet med en reduktion, fordi den samlede mængde andele er større end AKV's kvote. Samtidig er der de fleste år tale om en yderligere reduktion på op til 5%, fordi der det foregående år er blevet lånt af næste års kvote. Dette medfører, at der vil som oftest være tale om en reduktion på omkring 12,5% i forhold til andelenes pålydende. Leverancer til AKV omregnes i almindelighed til kartofler med 19,5% stivelse svarende til stivelsesprocenten i et gennemsnitsår. For kampagnen 2009 svarer reduktion og omregning til, at man ved disposition over 100 hkg leveringsret kan levere 76,3 hkg kontraktmængde (kartofler med 19,5% stivelse incl. reduktion).

Hvis forventningen er et udbytte på 420 hkg kartofler med 19,5% stivelse, viser nedenstående tabel omkostningen pr. ha for leje af andele ved forskellig lejepris (under forudsætning af, at lejeprisen er fastsat pr. hkg pålydende og ikke pr. hkg kontraktmængde).

Leveringsret	Pålydende hkg	Omregnet til hkg kontraktmængde	Kr/hkg pålydende	Lejepris	
				Ca. kr/hkg kontraktmængde	kr/ha
	550	420	3	4,00	1.650
	550	420	5	6,50	2.750
	550	420	7	9,25	3.850
	550	420	9	11,75	4.950

Økonomi i kartoffelavl

Det er indlysende, at jo bedre resultat, der er på bundlinjen ved kartoffelavl, jo højere en pris er man i stand til at betale for leje af andele. I indeværende kampagne er der ikke udsigt til nogen høj efterbetaling, og da forventningerne til næste års resultat i øjeblikket ikke er bedre, vil dette uundgåeligt påvirke lejeprisen i nedadgående retning for de kommende år.

Andre forhold

Udbud og efterspørgsel betyder altid noget for en handelsværdi af lejerettigheder, men man skal også altid tænke over, om man kommer til at betale mere for varen, end den er værd! Endvidere betyder indtjeningsmulighederne for øvrige afgrøder noget, idet udsigten til et dårligt resultat i kornavl selvfølgelig gør, at man kan acceptere en lidt mindre indtjening på kartoflerne pr. ha, hvis blot det samlede resultat bliver bedre.

Lejeværdien vil typisk skulle afspejle forrentningen af en investering i andele. Dette skal dog ses over en længere periode, da handelsværdien både vil afspejle indtjeningsmuligheden over flere år, forventninger til fremtiden, renteniveauet og meget mere.

Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Arrangement

Avlermøde
Generalforsamling

Dato/tid

Onsdag den 27. januar 2010, kl. 09.30
Onsdag den 16. juni 2010, kl. 13.30

Sted

Kulturhuset Hjallerup
Kulturhuset Hjallerup